

febr. 12.) ugyanis elmöndja, hogy az eddigi pátenseket, így az 1624. júl. 27-én, az 1625. decz. 22-én és az 1630. márcz. 1-én kiadottakat, a magyar és osztrák kereskedők semmibe se vették, sőt minden tilos és kibúvó utat felhasználtak, hogy a kijelölt és a harminczad-hivatalok mellett elvonuló országos kereskedelmi utakat elkerüljék. A kereskedők, többnyire a Lajta hegységen az erdei utakon („den Hew und Holzweg genandt“) osontak át s így a harminczadok és vámhivatalok elkerülésével a kincstárnak tömérdek kárt okoztak. Ezentúl tehát mind a magyar, mind az osztrák és külföldi kereskedők csakis a régi országos kereskedelmi utakon vihetik ki és be áruikat. Ezen utak egyike Magyaróvárból indul ki és Zurány, Bruck és Schwechátont át visz Bécsbe. Szombathely és Kőszeg tájékáról két rendes út visz Bécsbe. Az egyik Sopronon, a másik Szent-Mártonon (St.-Mörten) át. A soproni út: Vulka-Pordány (Proderstorf an der Vulche), Szárazvám (Mühdorf), Szarvkő, (Hornstain), Vimpác (Viebpässing), Wampersdorf, Unter-Waltersdorf (Wolekersdorf), Mossbrunn, Himberg, Laa (Laach) vagy Kledring-en (Gledering) át visz Bécsbe. A szentmártoni út: Szombathelyről és Kőszegről „auf den Stuettengraben“ át Nagymartonba (Mörtersdorf), onnét pedig Siklós (Sidlitz), Pecsényéd (Pötsching), Ebenfurt, München-dorf (Minkhessdorf), Achau (Hachau), Laa (Laach) vagy Kledring-en (Gledering) át vezet Bécsbe. Ezen utakon kívül másfelé senki sem mehet, különben összes árúit el fogják kobozni s azonkívül keményen megbüntetik. Ezen utakat mind a magánbirtokosok, mind a kamara kötelessék jó karban tartani, nehogy panaszra adjanak okot.

Dr. T. S.

Sör- és pálinkafőzés Besztercebányán 1652/55-ben. Ismeretes dolog, hogy a bányavárosok körül elterült erdőségeket a kamara nagy gondnal kezelte és védte, mert a kohók és bányák művelése tömérdek szénfogyasztással járt. Az erdők azonban az okos gazdálkodás dacára is pusztultak és fogytak. A bécsi udvari kamara az erdőpusztítás okainak felderítésére 1652-ben is megbízottat küldött Besztercebányára. A megbízott Sonнау György András hosszú jelentésben számolt be a tapasztalatról.

Az erdőket — írja (Közös pénz. m. levéltár : Hungarica fasc. 14,528. 1652. szept. 11.) 1652. szept. 11-én — elsősorban a bányahivatalnokok tömérdek lábasjóságga pusztítja; csak kecskét mintegy háromszázat számlált meg az erdőségekben. De legtöbb fát fogyasztanak a sörnevelőházak és a pálinkafőzők. Azelőtt alig 10 sörfőzőház volt Besztercebányán, most 70-et számlált meg! Égettbor-főzőkazan (Brantweinkessel) pedig háromszáz van működésben! A besztercebányai kamaragrófság is hasonlókat jelent (Hung. fasc. 14,534. január. 1655.) 1655-ben. A sérelmekre válaszképen megjegyzi a többi között, hogy például a piaczon a gabonát rettentően elkapkodják. Mindent össze-

vásárolnak, mivel sörfőzésre és pálinkakészítésre kell nekik. Rengeteg pálinkát főznek össze zabból és azt aztán „in grosser Abundanz“ Lengyelországba és Törökországba viszik. Már a körülfekvő falvakban is nagyban főzik a pálinkát. Ezzel csak a zab drágulását idézték elő. Pedig a fuvarozásra sok kellene, ami igen fontos tényező a bányavárosokban. Most már 80 sörfőzőház működik tényleg. Rengeteg sok a komlóskert is. Ezelőtt csak Morvából hozták a komlót, most azonban már maguk termesztik. Sok százezer szép egyenes Tämlingh (?) fát vágnak ki a komlóhoz az erdőkből. *Dr. T. S.*

Régi pesti vízvezeték. Pest városa 1696 április 15-én arra kéri a bécsi udvari kamarát, engedné át a várostól egy negyed órányira fekvő régi épületromot vízvezeték céljaira. Ott van ugyanis Pesten a legjobb víz a régi időkben csöveken át onnét vezették a városba az ivóvizet. A városi tanács most helyre akarja állíttatni a régi vízvezetékét. *Dr. T. S.*

Helyreigazítás a megyei házipénztári kiadásokhoz. A múlt füzetben a 333. lapon közzétett táblázat 10. „Megyei utak és hidak fönrtartására“ rovata nyomdai hibából üresen maradt, holott az eredetiben az áll, hogy a megyei házipénztáraknak, azon a czímen a következő kiadásaik voltak:

1791/2. évben :	82,929	frt	29 ¹ / ₈	kr
1801/2. „	123,972	„	14 ⁵ / ₈	„
1825/6. „	104,061	„	26 ⁴ / ₈	„

közleményünk tehát ilyen értelemben igazítandó helyre.

T. K.